WARIES MISDAADREEKS · Nº 190

Fluisterboot in Wormerland

De zaak van de doorgeknipte stuwen

Een dossier met verhoortranscripten.
Iedereen liegt minstens één keer.
Eén leugen verbergt een sabotage.

UITGEVERIJ WARIES

Inhoud

Zo werkt dit dossier 4

Stuk 1 · Proces-verbaal van aangifte 6

Stuk 2 · Personen in het dossier 8

Stuk 3 · Kaart van het veld 9

Stuk 4 · Weergegevens en vaarregels 10

Stuk 5 · Peilloggers en schouw 11

Stuk 6 · Fluistervaart Jisp: reglement en huurlijst 13

Stuk 7 · De Zaanse Veldkoerier, 18 april 15

Eerste verhoorronde 16

- Femke Oudejans 17
- Anneke Tol 21
- Wessel Molenaar 24
- Rinus Dekker 27
- Bart Hoogland 30
- Naomi Visser 33

Opgevraagde en ontvangen stukken (8 t/m 16) 37

Tweede verhoorronde 51

Nagekomen stukken (17 t/m 22) 63

Aan de lezer: de vragen 71

Werkbladen en antwoordformulier 72

Hints in drie niveaus 77

Verzegeld 79

De oplossing 80

Nawoord 85

VOOR JE BEGINT

Zo werkt dit dossier

In de nacht van donderdag 16 op vrijdag 17 april 2026 werden in het Wormer- en Jisperveld twee stuwen opengedraaid. Het water steeg, en in twee peilvakken liepen de nesten van grutto's, kieviten en tureluurs onder. De kettingen waarmee de stuwen op slot zaten, waren doorgeknipt.

Zes dagen later zou een stuurgroep beslissen over een fietspad dwars door het veld. Dat besluit is uitgesteld. Jij krijgt nu het dossier dat de politie in de twee weken na de sabotage heeft opgebouwd: een aangifte, kaarten, meetgegevens, huurlijsten, rapporten, kaartjes van vrijwilligers, krantenknipsels, mails en vooral de letterlijke uitwerkingen van twaalf verhoren.

IEDEREEN LIEGT

Dat is de regel van dit boek. Elk van de zes mensen die worden verhoord, vertelt minstens één keer iets wat aantoonbaar niet waar is. Vijf van hen liegen om iets anders te verbergen: iets gênants, iets wat niet mag, iets wat hun baan of bedrijf kan kosten. Eén van hen liegt om de sabotage te verbergen.

Je taak is dus dubbel. Zoek bij iedereen de leugen en vind het stuk dat die leugen weerlegt. Bedenk daarna welke leugen er werkelijk toe doet. Een leugen bewijst op zichzelf niets; een alibi dat stand houdt op papier wel.

HOE JE HET AANPAKT

- De verhoren zijn letterlijk uitgewerkt. De regels zijn genummerd, zodat je in je aantekeningen kunt verwijzen (bijvoorbeeld: Molenaar 1, regel 23).
- De stukken zijn genummerd van 1 tot en met 22. Ze staan ongeveer in de volgorde waarin de politie ze kreeg. Wat een rechercheur op een bepaalde dag nog niet wist, vraagt ze die dag ook niet.

STUK 1

POLITIE · TEAM BUITENGEBIED & MILIEU ZAAN-WATERLAND

Proces-verbaal van aangifte

NUMMER	PL1490-2026-0417-03
DATUM	vrijdag 17 april 2026, 14:00 uur
PLAATS	politiepost Wormer
OPGEMAAKT DOOR	Lotte Sijm, rechercheur
AANGEVER	Femke Oudejans (41), beheerder namens Stichting Veenweidebeheer Wormerveld (SVW)
FEIT	opzettelijke beschadiging (vernieling) en het opzettelijk doen stijgen van het waterpeil in een natuurgebied

Aangeefster verklaarde, zakelijk weergegeven, het volgende:

‘Ik ben beheerder bij de Stichting Veenweidebeheer Wormerveld. Wij beheren in het zuidelijke deel van het Wormer- en Jisperveld acht peilvakken en zeven stuwen, die we S1 tot en met S7 noemen. Elke stuw is een schuif in een betonnen koker. Je draait de schuif open of dicht met een handwiel. Door de spaken van dat wiel loopt een ketting met een hangslot, zodat niemand eraan kan komen die er niet aan hoort te komen.

Vanochtend om 06:48 belde mevrouw Anneke Tol van de Weidevogelwacht Jisp mij. Zij was met haar kano in Lis-Noord en zag dat de lage delen van de eilanden onder water stonden. Nesten die zij vorige week nog had gemarkeerd, lagen in het water. Ik ben om 07:30 met onze werkschuit uitgevaren.

Om 08:05 was ik bij stuw S5, de inlaat van Gouw-Oost. De schuif stond helemaal open. De ketting hing nog om het wiel, maar was op één schakel doorgeknipt. Het hangslot zat nog dicht. Ik heb de schuif dichtgedraaid. Om 08:40 was ik bij stuw S3, de inlaat van Lis-Noord. Daar precies hetzelfde: schuif open, één schakel doorgeknipt, slot nog dicht. Ook die heb ik dichtgedraaid. Daarna heb ik de andere vijf stuwen gecontroleerd. Die waren in orde.

Op S3 en S5 hangen meters die elk kwartier de waterstand vastleggen. Ik heb die gegevens vanochtend uitgelezen en geef ze aan u af. U kunt zien dat het water in Gouw-Oost en Lis-Noord van-

nacht is gestegen en elders niet. Dat is geen regen geweest. Iemand heeft die schuiven opengedraaid.

Volgens de eerste schatting van de Weidevogelwacht zijn in die twee peilvakken minstens veertien legsels overstroomd, vooral van kievit en grutto. Ik doe aangifte van de vernieling van twee kettingen en van het opzettelijk laten onderlopen van het gebied. Ik wijs erop dat volgende week donderdag de stuurgroep beslist over het fietspad door het veld, en dat de tweede weidevogeltelling voor dat besluit vandaag had moeten plaatsvinden. Ik denk niet dat dat toeval is.′

Aangeefster gaf desgevraagd op dat de sleutels van de hangsloten van S1 tot en met S6 in het bezit zijn van haarzelf en van haar collega Jeroen Smit, die momenteel met verlof in het buitenland verblijft. Het slot van S7 is van de pachter van het aangrenzende perceel, de heer R. Dekker.

Na voorlezing volhard en ondertekend. De doorgeknipte kettingen en de uitgelezen loggergegevens zijn in beslag genomen (zie stuk 5 en stuk 16).

ACHTERGROND: WAT ER OP HET SPEL STAAT

De Stichting Fietsverbinding Wormer-Jisp wil een fietspad tussen Wormer en Jisp, met twee tracés (stuk 3). Variant B loopt dwars door het veld en is korter en goedkoper. Variant A volgt de ringdijk van de Wijdewormer, deels over particuliere grond. De stuurgroep heeft vooraf afgesproken dat de keuze afhangt van het aantal weidevogellegsels in een strook van honderd meter aan weerszijden van variant B. Dat aantal moest dit voorjaar in twee telrondes worden vastgesteld.

STUK 2

Personen in het dossier

Opgesteld door rechercheur Sijm op 20 april 2026.

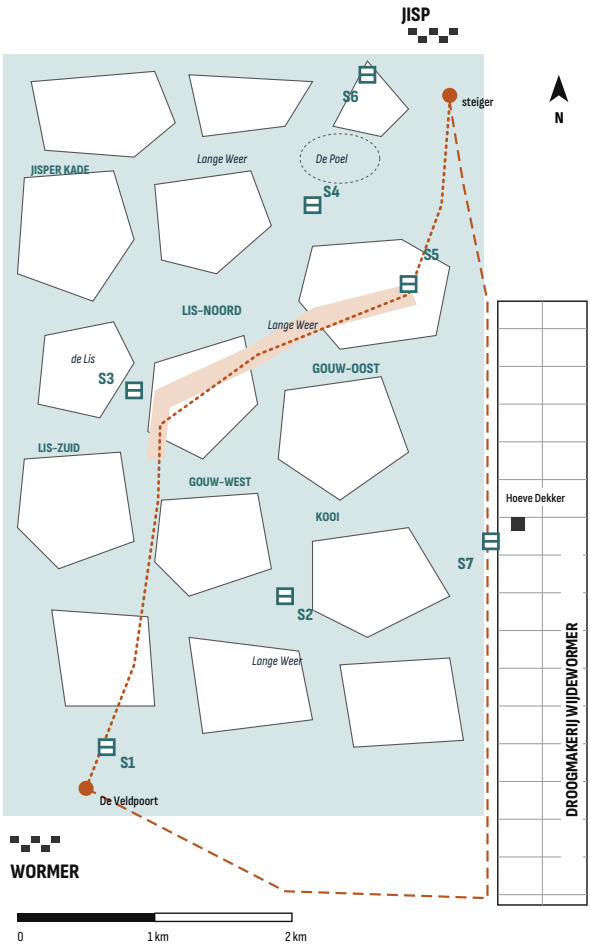
GEHOORD

Femke Oudejans (41)	Beheerder bij Stichting Veenweidebeheer Wormerveld (SVW). Aangeefster. Woont in Wormer. Heeft sleutels van de stuwen en de beschikking over de werkschuit van SVW.
Anneke Tol (63)	Coördinator van de Weidevogelwacht Jisp, een vrijwilligersgroep die nesten zoekt en beschermt. Woont in Jisp, vlak bij de steiger. Ontdekte de overstroomde nesten.
Wessel Molenaar (52)	Schipper en eigenaar van Fluistervaart Jisp: verhuur van zes elektrische fluisterboten (F1 tot en met F6) en rondvaarten met de salonboot De Stille Grutto.
Rinus Dekker (61)	Melkveehouder in de Wijdewormer. Pacht graslanden in het veld (onder meer in Gouw-Oost) en vaart zijn koeien er in het voorjaar met een eigen koeienpont naartoe.
Bart Hoogland (48)	Eigenaar van Theehuis & Fietsverhuur De Veldpoort in Wormer, aan het begin van beide tracévarianten. Lid van de klankbordgroep Veldroute.
Naomi Visser (34)	Ecologe bij Groenlijn Ecologisch Advies. Voert in opdracht van de stuurgroep de weidevogeltellingen in de telstrook uit. Wordt gehoord als getuige-deskundige.

OVERIGEN

Marco Stam	Projectleider Veldroute namens de Stichting Fietsverbinding Wormer-Jisp.
Jeroen Smit	Collega-beheerder SVW; sinds 3 april met verlof in Chili.
Lotte Sijm	Rechercheur, Team Buitengebied & Milieu Zaan-Waterland. Leidt de verhoren.
Hamid El Khatib	Brigadier, zelfde team. Tweede verhoorder; doet de technische stukken.

STUK 3

tracé fietsroute variant B (door het veld)

tracé variant A (langs de ringdijk)

telstrook weidevogels (100 m weerszijden B)

stuw van SVW (S1 t/m S7)

Werkkaart van SVW, bijgewerkt maart 2026, met de twee tracévarianten van de stuurgroep Veldroute. Schematisch: eilanden en sloten zijn vereenvoudigd. De Lange Weer is de boezemvaart die van De Poel in het noorden tussen de eilanden door naar Wormer loopt. Het noorden is boven.

STUK 7

DE ZAANSE VELDKOERIER

zaterdag 18 april 2026 · regio Wormerland

Nesten verdronken in het Jisperveld: ‘Dit is geen natuur, dit is opzet’

JISP · In het Wormer- en Jisperveld zijn in de nacht van donderdag op vrijdag twee stuwen opengezet. Het water in twee peilvakken steeg ruim tien centimeter. Volgens de Weidevogelwacht Jisp zijn minstens veertien nesten van kievit en grutto overstroomd.

‘De kettingen waren doorgeknipt,’ zegt Femke Oudejans van Stichting Veenweidebeheer Wormerveld, die aangifte deed. ‘Iemand is er ’s nachts met een boot naartoe gegaan en heeft de schuiven opengedraaid. Dit is geen natuur, dit is opzet.’

De sabotage valt op een gevoelig moment. Vrijdagochtend zou ecologisch adviesbureau Groenlijn de tweede en laatste weidevogeltelling houden in de strook waar het omstreden fietspad door het veld moet komen. Die telling kon niet doorgaan. Wat dat betekent voor het besluit van de stuurgroep, volgende week donderdag, is nog onduidelijk. Projectleider Marco Stam wil niet vooruitlopen: ‘We wachten het politieonderzoek af.’

Coördinator Anneke Tol van de Weidevogelwacht trof de schade vrijdag bij zonsopkomst aan. ‘Eieren dreven in het water. Sommige grutto’s zaten er nog naast. Dat beeld krijg ik niet meer uit mijn hoofd.’

De politie vraagt iedereen die in de nacht van donderdag op vrijdag in of bij het veld iets heeft gezien of gehoord, zich te melden.

Felle infoavond over Veldroute

WORMER · Op de informatieavond over het fietspad, donderdag in Theehuis De Veldpoort, ging het er stevig aan toe. Ruim zestig bewoners, boeren en natuurliefhebbers kwamen af op de presentatie van de twee tracés.

Projectleider Stam liet weten dat de eerste telronde, op 9 april, negen legsels in de telstrook had opgeleverd, ‘ruim onder de grens van twaalf’. Komt het eindcijfer onder die grens, dan wordt het variant B, dwars door het veld.

Melkveehouder Rinus Dekker uit de Wijdewormer, wiens land bij variant A geraakt wordt, liet zich niet onbetuigd. ‘Als ze met dat pad door mijn land gaan, zet ik het hele veld onder water,’ riep hij, waarna hij de zaal verliet. Gastheer Bart Hoogland, die bij beide varianten aan het begin van de route zit, sprak van ‘een kans voor heel Wormerland’.

Wessel Molenaar van Fluistervaart Jisp, een uitgesproken tegenstander van variant B, was niet aanwezig. Zijn rondvaartbedrijf opent vandaag het seizoen.